Εγκεκριμένες κινηματογραφικές προβολές από το Υπουργείο Παιδείας

Ταινίες που μπορούν να προβληθούν στο πλαίσιο του ΣΕΠ:

Το Καναρινί Ποδήλατο (2000)
ελληνική ταινία του Δημήτρη Σταύρακα
Σενάριο: Δημήτρης Σταύρακας
Πρωταγωνιστές: Δημήτρης Αλεξανδρής, Θάνος Γραμμένος, Νίκος Γεωργάκης, Μάνος Βακούσης, Αλεξάνδρα Παντελάκη
Διάρκεια: 93 min

Ένας δάσκαλος διορίζεται από σχολείο της επαρχίας σε σχολείο της Αθήνας και νιώθει ξαφνικά ότι χάνει την ιδιαιτερότητά του, αυτή την ταυτότητα του παιδαγωγού, που, κατά την άποψή του, ήταν τόσο σημαντική για τα δεδομένα της επαρχίας.

Η συνάντηση του όμως, στα πλαίσια της σχολικής τάξης, με ένα αγόρι με μαθησιακές δυσκολίες αναζωπυρώνει το ενδιαφέρον του για το παιδαγωγικό του έργο. Θα επιδιώξει να συναντήσει τους γονείς του και θα έρθει ακόμη και σε σύγκρουση με τον προϊστάμενό του, προκειμένου να βοηθήσει το μαθητή του να ξεπεράσει το επικοινωνιακό του πρόβλημα. Πρόκειται για τη σχέση ενός αγοριού με ιδιαίτερες ευαισθησίες, αλλά με συνηθισμένες ανάγκες -αυτές όλων των παιδιών, αλλά και γενικότερα όλων των ανθρώπων- για αγάπη, κατανόηση και αποδοχή των ιδιαιτεροτήτων τους- και ενός νέου και ασυμβίβαστου εκπαιδευτικού, που αρνείται να αποδεχθεί την ανοησία, τη σκληρότητα και τον αποκλεισμό. Παραμερίζοντας τα δικά του προβλήματα και τις δικές του δυσκολίες προσαρμογής στο νέο του περιβάλλον, ή ίσως και χάρη στη συνειδητοποίησή τους, ο νεαρός δάσκαλος πλησιάζει με αφοπλιστική ειλικρίνεια και διάθεση κατανόησης και συμπαράστασης το αγόρι με το καναρινί ποδήλατο.
Σύμβολο αυτονομίας και ελευθερίας ανάμεσα σε σχέσεις πιεστικής εξάρτησης και απόρριψης, σύμβολο έκφρασης δεξιοτήτων μέσα σε ένα κοινωνικό περίγυρο μη αποδοχής τους, το καναρινί ποδήλατο αποτελεί τόσο το σήμα κατατεθέν του αγοριού, όσο και το κλειδί της σχέσης του με το δάσκαλό του.

Η Πεταλούδα (Le papillon, 2002)
γαλλική ταινία του Φιλίπ Μουίλ (Philippe Muyl)
Σενάριο: Φιλίπ Μουίλ
Πρωταγωνιστές: Michel Serrault, Claire Bouanich, Nade Dieu,
Francoise Michaud, Helene Hily
Διάρκεια: 1h 25min

Πρόκειται για μια ιστορία φιλίας ανάμεσα σε ένα ηλικιωμένο συλλέκτη πεταλούδων και ένα οκτάχρονο κοριτσάκι.
Ο σκηνοθέτης σκέφθηκε αυτή την ιστορία, ανακαλύπτοντας τυχαία στο Internet μια ιστοσελίδα αφιερωμένη στις πεταλούδες. Βρήκε μια πεταλούδα με το όνομα Ιζαμπέλ και, όπως λέει και το κοριτσάκι στην ταινία, σκέφτηκε ότι ήταν ένα παράξενο όνομα. Σημείωσε αυτό το όνομα σ'ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι, που κράτησε και το οποίο έβλεπε μπροστά του για δύο περίπου χρόνια. Έτσι, σιγά-σιγά, γεννήθηκε η ιστορία αυτού του συλλέκτη που ψάχνει μια σπάνια πεταλούδα.
Το σκηνοθέτη ενδιέφερε ο συμβολισμός της πεταλούδας, το εφήμερο που την χαρακτηρίζει και η μεταμόρφωσή της από κάμπια σε χρυσαλίδα κι από χρυσαλίδα σε πεταλούδα. Αυτή η μεταμόρφωση ήταν γι'αυτόν ένα καταπληκτικό θέαμα. Κατά την άποψή του, "ήταν η μεταμόρφωση του καθενός από εμάς."
Στην ταινία του συνυπάρχουν δύο βασικά θέματα: από τη μια, ο όρκος που πήρε ο Ζυλιέν και η υπόσχεση που πρέπει να κρατήσει και από την άλλη, η έλλειψη αγάπης από την οποία υποφέρει η μικρή Έλσα. Πρόκειται για ένα περίπατο μύησης, μια εκδρομή μακριά από τη ρουτίνα και τη δύσκολη και συχνά άδεια καθημερινότητα, με στόχο τη δυναμική επιστροφή σε αυτή, μετά από τη συνειδητοποίηση της αξίας της, όταν και τα δύο πρόσωπα ανακαλύψουν τη δύναμη της ψυχικής επαφής και επικοινωνίας. Τόσο το μικρό κορίτσι όσο και ο ηλικιωμένος άνδρας ξαναβρίσκουν τη χαμένη τους εμπιστοσύνη στους ανθρώπους ανακαλύπτοντας ο ένας τον άλλο και μαθαίνοντας να εκτιμούν και να σέβονται ο ένας τις ανάγκες του άλλου. Σύμφωνα με την Μαρί-Νοέλ Τρανσάν, "η υπόγεια συνεννόηση που υπάρχει μεταξύ των δύο ηθοποιών δίνει σ'αυτή την Πεταλούδα μια απλή και τρυφερή γοητεία". (Le Figaro) Μια ιστορία μύσης στα μυστικά της ανθρώπινης επικοινωνίας, φωτεινή και ευαίσθητη, χάρη στη στιβαρή γοητεία του έμπειρου Μισέλ Σερό και στο φωτεινό αυθορμητισμό της νέας στο χώρο Κλέρ Μπουανίς.

Τα παιδιά της χορωδίας (Les Choristes, 2004)
γαλλική ταινία του Κριστόφ Μπαρατιέ (Christophe Barratier), διασκευή της γαλλικής ταινίας

του Ζαν Ντρεβίλ Το κλουβί των αηδονιών (1945)
Σενάριο: Κριστόφ Μπαρατιέ, Φιλίπ Λοπέζ-Κυρβάλ
Μουσική: Μπρουνό Κουλέ
Πρωταγωνιστές: Ζεράρ Ζινιό, Φρανσουά Μπερλεάν, Ζακ Περέν, Καντ Μεράντ, Ζαν-Μπατίστ Μονιέ (Πιερ Μοράνζ-έφηβος), Ζακ Περέν (Πιερ Μοράνζ-ηλικιωμένος) Μαξάνς Περέν?
Διάρκεια: 95 min

Στη μεταπολεμική Γαλλία, ένας άνεργος δάσκαλος μουσικής, ο Κλεμάν Ματιέ, προσλαμβάνεται ως επιτηρητής σε ένα σωφρονιστικό ίδρυμα ανηλίκων μιας επαρχιακής πόλης. Άναυδος από την σκληρή πραγματικότητα του σχολείου και κυρίως από τις ακραίες και αναποτελεσματικές μεθόδους που χρησιμοποιεί ο διευθυντής του σχολείου, αναλαμβάνει να προσφέρει μια πνοή αλλαγής, διδάσκοντας στους μαθητές μουσική και προσπαθώντας να οργανώσει μια χορωδία. Θα έρθει σε σύγκρουση με τον διευθυντή και θα δώσει μάχη για να συνεχίσει τη διδασκαλία όχι ενός "μαθήματος", αλλά μιας δύναμης μαγικής κι ενός τρόπου και μιας στάσης ζωής.
Μετά τον "Κύκλο των χαμένων ποιητών" και "Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα", "Τα παιδιά της χορωδίας" έρχονται όχι μόνο να τονίσουν την καταλυτική παρουσία ενός δασκάλου, που μεταμορφώνει τις ζωές των μαθητών του, αλλά και να αποδείξουν, όπως και το "Σινεμά ο Παράδεισος", πως ο καλύτερος επαγγελματικός προσανατολισμός γίνεται με το ζωντανό παράδειγμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Ζακ Περέν, ο μεσήλικας Τοτό της ιταλικής ταινίας, είναι παραγωγός αυτής της ταινίας και παίζει τον Πιερ Μοράνζ σε μεγάλη ηλικία, όταν επιστρέφει στη γενέτειρά του για την κηδεία της μητέρας του. Γιος του Γάλλου ηθοποιού και παραγωγού είναι ο Μαξάνς Περέν, ο χαριτωμένος Πεπινό της ταινίας.
Όταν, στην αρχή της ταινίας, ο ηλικιωμένος Πεπινό επισκέπτεται τον παλιό του συμμαθητή και γνωστό συνθέτη Πιερ Μοράνζ, για να του παραδώσει ένα τετράδιο-ημερολόγιο του παλιού τους δασκάλου Κλεμάν Ματιέ, ο θεατής μαθαίνει ότι ο Μοράνζ έχει τελείως ξεχάσει το όνομα του, ότι ο δάσκαλος έφυγε από τη ζωή του, χωρίς να αφήσει κανένα ίχνος, τουλάχιστο φαινομενικά. Είναι ένας ήρωας, που έχει τεθεί στο περιθώριο, ασυνείδητα θα έλεγε κανείς, ένα πρόσωπο "που μοιάζει στο Σαρλό", το οποίο σε αντίθεση με τον ήρωα της αρχικής ταινίας του 1945, δε γνωρίζει την επαγγελματική επιτυχία. Σ'αυτή την ταινία, ο Ματιέ δεν πέτυχε ως μουσικός, αλλά επέτρεψε σε άλλους να πετύχουν. Είδε το ξεχωριστό ταλέντο του Μοράνζ και φρόντισε να μη χαθεί. Αυτή η διάσταση του ήρωα συγκίνησε ιδιαίτερα τον Ζεράρ Ζινιό, τον ηθοποιό που τον υποδύεται. Σύμφωνα με δική του μαρτυρία τον άγγιξε το γεγονός ότι έβαλε τον εαυτό του και την προσωπική του ζωή σε δεύτερο πλάνο. Τον άγγιξε "αυτός ο αλτρουισμός, ο τόσο συχνός στους παιδαγωγούς. Και αυτό θέτει το ερώτημα: τι σημαίνει τελικά "πετυχαίνω τη ζωή μου";"
Για τον Ζακ Περέν, η ανάμνηση των γεγονότων της πρώτης περιόδου της ζωής αποκτούν την πραγματική τους βαρύτητα πολύ αργότερα: "Τίποτα δεν ήταν ανώδυνο. Περαστικές χαρές και απαρηγόρητες λύπες, όλα περνούν αλλά τίποτε δε σβήνεται. Και αν μια μουσική νότα, ένα τραγούδι, μια χορωδία είναι συνδεδεμένα με μία από αυτές τις μακρινές αναμνήσεις, το ίχνος τους είναι σίγουρα πιο δυνατό. Αυτό είναι ίσως ό,τι με συγκίνησε βαθιά στα Παιδιά της χορωδίας του Κριστόφ Μπαρατιέ. Ένα αυστηρό ίδρυμα, παιδιά ξεσηκωμένα, μία χορωδία που τα ενώνει: συγκινητική συμβολική αναπαράσταση της παιδικής ηλικίας."
Αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι ταινίες, που άγγιξαν κατά καιρούς τον Κριστόφ Μπαρατιέ, έχουν το εξής κοινό: πως ένα άτομο μπορεί να συνεισφέρει στο να καλυτερέψει τον κόσμο.

Και ο σκηνοθέτης επισημαίνει: "Ξέρω ότι ο κινηματογράφος δεν κάνει τα πράγματα να αλλάξουν, αλλά μπορεί να δώσει την επιθυμία για την προσπάθεια αλλαγής. Μ'αρέσει να βγαίνω από μια προβολή μιας ταινίας έχοντας ταυτιστεί με τον κεντρικό ήρωα. Η διδασκαλία του Κλεμάν Ματιέ δεν περιορίζεται σε απλά μουσικά μαθήματα, αλλά σε ένα μάθημα ζωής. Τα τρία βασικά θέματα της ταινίας είναι η παιδική ηλικία, η μουσική και η μετάδοση." Χωρίς αυτή την τελευταία, τίποτα δε θα ήταν δυνατό. Για να είναι όμως δυνατή η επικοινωνία, το πρώτο βήμα πρέπει να γίνει από τον παιδαγωγό. Και για να γίνει, χρειάζεται αλτρουισμός, ενσυναίσθηση και ανθρωπιά. Χαρακτηριστικά, που διαθέτει ο Κλεμάν Ματιέ και χωρίς τα οποία ούτε ο Πιερ Μπορανζέ θα γινόταν συνθέτης, ούτε ο Πεπινό θα ήταν αυτός που έγινε.

Είμαι και Έχω (Etre et Avoir, 2002)
γαλλική ταινία/ ντοκιμαντέρ του Νικολά Φιλιμπέρ (Nicolas Philibert)
Πρωταγωνιστές: Lopez (δάσκαλος), Alize, Jojo, Marie, Jessie, Johann, Lititia, Axel, Laura, Guillaume, Julien, Olivier, Jonathan, Nathalie (μαθητές).
Διάρκεια: 1h 44min

Η ταινία παρακολουθεί μια μονοτάξια σχολική τάξη, στο Saint-Etienne sur Usson, στην Auvergne. Μετά από πολύμηνη έρευνα - είχε ήδη επισκεφθεί περίπου 80 άλλες παρόμοιες τάξεις -, ο σκηνοθέτης γοητεύτηκε τόσο από την προσωπικότητα του δασκάλου (Lopez), στον οποίο διέκρινε, κάτω από μια σχετική αυστηρότητα, μια βαθιά αφοσίωση στους μαθητές του και στο παιδαγωγικό του έργο, όσο και από τα πρόσωπα των παιδιών, που είναι άλλοτε ανήσυχα, άλλοτε σκεφτικά, συχνά αστεία, ή γελαστά, κάποτε σοβαρά ή ακόμα και κλειστά, απροσπέλαστα.
Στα 55 του χρόνια, ο Lopez είχε ακόμη ενάμιση χρόνο μπροστά του, πριν από τη σύνταξή του. Αρχικά επιφυλακτικός, αλλά και έκπληκτος από την πρόταση του σκηνοθέτη, ίσως την είδε ως μια ευκαιρία να αποτυπωθεί στο φιλμ και στο χρόνο η εμπειρία μιας ολόκληρης ζωής, προτού να περάσει σε κάτι διαφορετικό.
Σαράντα - τέσσερις ώρες μετά, έδωσε τη συγκατάθεσή του για το γύρισμα.

Για το σκηνοθέτη, η δημιουργία αυτής της ταινίας ήταν η αιτία να θυμηθεί μέχρι ποιου σημείου είναι δύσκολο να μαθαίνεις και να μεγαλώνεις. Η επιστροφή στην τάξη με την κάμερά του τού το θύμισε έντονα και με δύναμη. Αυτό αποτελεί ίσως και το πραγματικό θέμα της ταινίας. Σύμφωνα με τον Ερίκ Κεμερέ, "ο Νικολά Φιλιμπέρ μας μιλά απλά για τους καθημερινούς αγώνες της παιδικής ηλικίας και για τον κρίσιμο ρόλο, που πρέπει να έχουν οι ενήλικες σ' αυτούς. Υπογράφει έτσι μια εκπληκτική ταινία, προσφορά σε ένα επάγγελμα, το οποίο είχαμε ξεχάσει ότι είναι το ωραιότερο στον κόσμο." (Zurban)

Για τον Ζαν-Κλωντ Λουαζό, "Είμαι και έχω είναι μια ταινία φωτεινής απλότητας, της οποίας το κέντρο βάρους είναι αυτός ο δάσκαλος, που θα θέλαμε να είχαμε" (Telerama), ενώ σύμφωνα με τον Ζακ Μαντελμπόμ, "θα μπορούσαμε δικαίως να κατατάξουμε τη σκηνή του αποχωρισμού του δασκάλου από τους μαθητές του ανάμεσα στα πιο ωραία φινάλε της ιστορίας του κινηματογράφου." (Le Monde)

Ο κύκλος των χαμένων ποιητώ ν (Dead Poet Society, 1989)
αμερικάνικη ταινία του Πήτερ Γουίαρ (Peter Weir)
Σενάριο: Τομ Σούλμαν
Πρωταγωνιστές: Ρόμπιν Γουίλιαμς, Ρόμπερτ Σην Λέοναρντ, Ήθαν Χοκ, Ματ Κάρεϊ, Ντίλαν Κούσμαν, Γκέιλ Χάνσεν, Κηθ Σνάιντερ, Κάρλα Μπέλβερ, Κούρτγουντ Σμιθ?
Διάρκεια: 123 min

Ο εξαιρετικά ντροπαλός Τοντ Άντερσον στέλνεται εσωτερικός στο ίδιο σχολείο, που φοιτά ήδη ο μεγαλύτερος αδελφός του. Ο συγκάτοικός του στο δωμάτιο, ο Νηλ, παρόλο που είναι ιδιαίτερα έξυπνος και δημοφιλής, καταπιέζεται υπερβολικά από τον αυταρχικό πατέρα του. Οι δυο τους, μαζί με άλλους συμμαθητές τους, βρίσκουν στο πρόσωπο του Καθηγητή Κήτιγκ, του νέου τους καθηγητή Αγγλικής Λογοτεχνίας, τον ιδανικό εκφραστή ενός κόσμου προοδευτικού και φιλελεύθερου. Τους μιλά για τον "Κύκλο των χαμένων ποιητών" και τους ενθαρρύνει ακόμη και να συγκρουστούν με το κατεστημένο της σχολής, προκειμένου να εκφράσουν την προσωπικότητά τους. Ο καθένας, με τον τρόπο του, ακολουθεί τη συμβουλή του και αλλάζουν οριστικά. Η σύγκρουση όμως θα είναι αναπόφευκτα τραγική...
Σύμφωνα με τον Μαρκ Μπραμπλ, γνωστό για την πετυχημένη θεατρική αναβίωση του έργου στο Μπρόντγουεϊ, "ο "Κύκλος" ακόμη κι αν έχει τραγικές στιγμές, αφήνει το κοινό με ανυψωμένο το ηθικό και με διάθεση να κατακτήσει τον κόσμο. Περιέχει την ωραιότερη φιλοσοφία της ζωής." Πράγματι, αυτή η κλασική πια ταινία, αναφέρεται στην αιώνια πάλη του προοδευτικού με το συντηρητικό, του νέου με το παλιό, του δημιουργικού με το στάσιμο. Κλασική παραμένει και η προτροπή του καθηγητή προς τους μαθητές του: "Seize the day" ("Άδραξε τη μέρα"), μια ενθάρρυνση για έκφραση και δημιουργικότητα, ενάντια σε καθετί που καταπιέζει και εμποδίζει το άτομο να βρει τον προορισμό του.
Η ταινία, που ανέδειξε το δραματικό ταλέντο του Ρόμπιν Γουίλιαμς και καθιέρωσε τον Ήθαν Χοκ.

[redacted]